TÜRKÇE

6. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 4

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. OKULUMUZDA KELİME HAZİNESİ SERGİSİ

Okulumuzda 26 Eylül Türk Dil Bayramı bu yıl farklı bir etkinlikle kutlandı. 6-A sınıfı öğrencileri, Türkçe öğretmenleri Selma Hanım'ın rehberliğinde okul kütüphanesinde "Kelime Hazinesi" adlı bir sergi hazırladı. Öğrenciler bir hafta boyunca aile büyüklerinden duydukları ama günümüzde az kullanılan kelimeleri topladı. Her kelimeyi renkli bir kartın ön yüzüne yazdılar. Kartın arka yüzüne ise kelimenin anlamını ve bu kelimeyi kimden öğrendiklerini not ettiler. Sergiyi gezen öğrenciler önce kelimenin anlamını tahmin etti, sonra kartı çevirip tahminlerini kontrol etti. Gün sonunda en çok ilgi gören kelime, Defne'nin dedesinden öğrendiği "kuşluk" oldu.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

1.1. Metnin konusunu yazınız. (5 puan)

1.2. Metinden hareketle tabloyu doldurunuz. (6 puan)

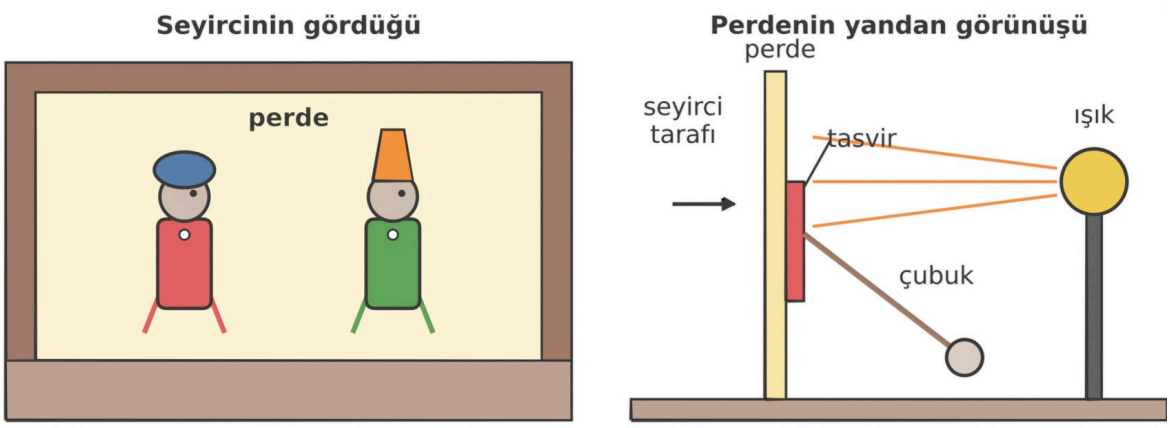
Soru	Cevap
Sergiyi kimler hazırladı?	
Sergi nerede açıldı?	
Sergi hangi gün nedeniyle düzenlendi?	

1.3. Öğrenciler sergideki kelimeleri nasıl topladı? Metinden hareketle yazınız. (4 puan)

2. PERDEDEKİ RENKLİ GÖLGELER

Karagöz, yüzyıllardır sevilerek izlenen geleneksel bir Türk gölge oyunudur. Bu oyundaki figürlere tasvir denir. Tasvirler genellikle deve derisinden kesilir. Deri, ışık geçirecek kadar inceltilir ve kök boyalarla renklendirilir. Oyun, gerili beyaz bir perdenin arkasında oynatılır. Perdenin arkasındaki ışık, tasvirlerin renkli gölgelerini perdeye düşürür. Oyunu oynatan sanatçıya hayalî denir. Hayalî, tasvirleri onlara takılan çubuklarla hareket ettirir; bütün karakterleri de kendi sesiyle konuşturur. Karagöz oyunlarının konuları günlük hayattan alınır. Bu oyunlar seyirciyi güldürürken Türkçenin inceliklerini de gösterir. Karagöz, 2009 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi'ne alınmıştır.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

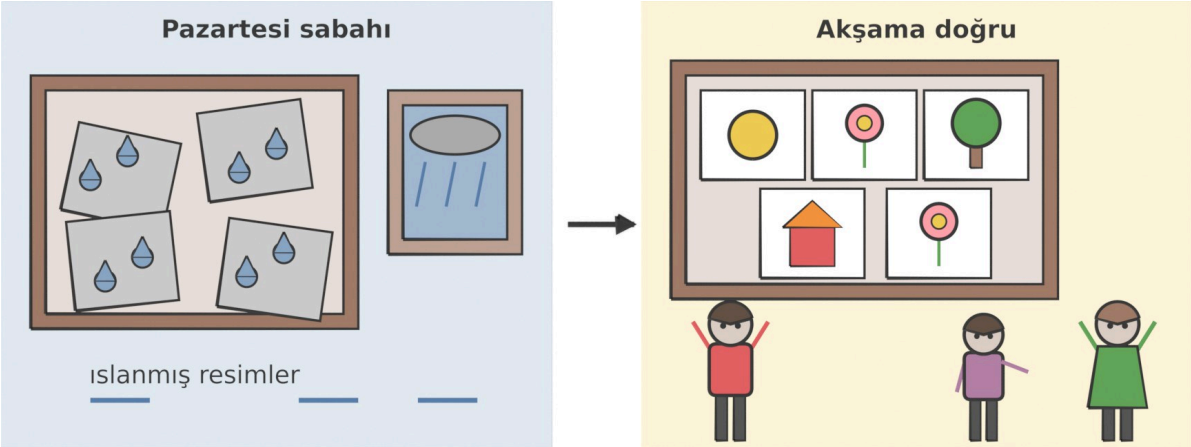
2.1. Metnin konusunu yazınız. (5 puan)

2.2. Tasvirler nasıl hazırlanır? Metinden hareketle yazınız. (5 puan)

2.3. Metne göre hayalînin oyundaki görevleri nelerdir? İki görevini yazınız. (5 puan)

3. Pazartesi sabahı sınıfa girdiğimizde gözlerimize inanamadık. Hafta sonu yağan yağmur, açık kalan pencereden içeri girmiş; panodaki resimlerimiz ıslanıp buruşmuştu. Hepimizin keyfi kaçmıştı. Öğretmenimiz, "Üzülmeyin çocuklar, birlikte çalışırsak panoyu yeniden süsleriz." dedi. Hemen kolları sıvadık. Islanan resimleri tek tek kuruttuk, yenilerini çizdik. Kimimiz boyadı, kimimiz kesip yapıştırdı. Akşama doğru pano eskisinden de güzel olmuştu. Okuldan neşe içinde ayrıldık. O gün "Birlikten kuvvet doğar." sözünün ne kadar doğru olduğunu bir kez daha anladık.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

3.1. Metinde geçen iki deyimi bulunuz ve bu deyimlerin metindeki anlamlarını yazınız. (6 puan)

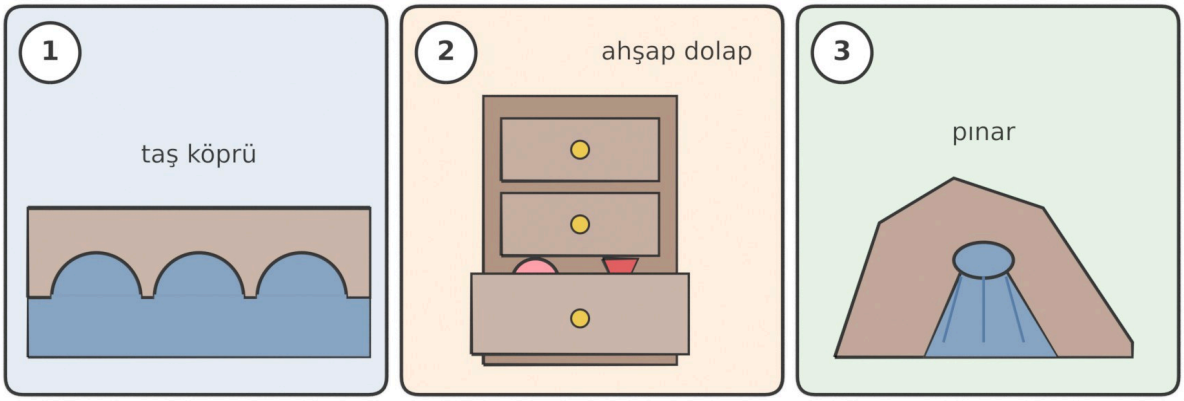
3.2. Metinde geçen "neşe" ve "güzel" kelimelerinin birer eş ya da yakın anlamlısını ve birer zıt anlamlısını tabloya yazınız. (4 puan)

Kelime	Eş ya da yakın anlamlısı	Zıt anlamlısı
neşe		
güzel		

3.3. Metinde geçen ikilemeyi bulunuz. Bu ikilemeyi metindekinden farklı bir cümlede kullanınız. (5 puan)

4. Cumartesi sabahı annemle babaannemin köyüne gittik. Köyün girişindeki eski taş köprünün üç gözü **(1)** vardı; dere, kemerlerin altından şırıl şırıl akıyordu. Babaannem bizi kapıda karşıladı ve bana çocukluğunda kullandığı ahşap dolabı gösterdi: "Dolabın en alttaki gözünde **(2)** eski oyuncaklarım duruyor." dedi. Çekmeceyi açınca bez bir bebekle tahta bir topaç bulduk. Öğleden sonra babaannemle tepeye çıktık. Köyün içme suyu, oradaki pınarın gözünden **(3)** çıkıyordu. Akşam dönerken babaannem, "Oyuncaklarıma sen göz kulak ol, olur mu?" diyerek topacı bana hediye etti.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

4.1. Metinde altı çizili ve numaralanmış "göz" kelimelerinin metinde hangi anlamda kullanıldığını görselden de yararlanarak yazınız. (9 puan)

Numara	"Göz" kelimesinin metindeki anlamı
(1)	
(2)	
(3)	

4.2. Metinde "göz" kelimesiyle kurulmuş deyimi bulunuz ve bu deyimin anlamını yazınız. (3 puan)

4.3. "Göz" kelimesini "görme organı" anlamında kullanarak bir cümle yazınız. (3 puan)

5. Azerbaycan'da yaşayan e-posta arkadaşınız Aysel size bir e-posta göndermiştir. E-postayı okuyunuz.

Gelen e-posta

Kimden: Aysel (Bakü, Azerbaycan)

Konu: Tekerlemeler ve sayışmacalar

A

Merhaba arkadaşım,
Ben Bakü'den Aysel. Öğretmenimiz, Türkiye'deki e-posta arkadaşlarımızdan çocuk oyunlarında söylenen bir tekerleme ya da sayışmaca öğrenmemizi istedi. Sen hangisini biliyorsun? Onu ne zaman, nasıl söylüyorsunuz? Yazarsan çok sevinirim.
Sevgiyle, Aysel

5.1. Aysel'e yazacağınız cevap e-postası için uygun bir konu satırı yazınız. (2 puan)

5.2. Aysel'in sorularını cevaplayan, en az altı cümlelik bir cevap e-postası yazınız. E-postanızı uygun selam ve hitap ifadesiyle başlatınız. Bildiğiniz bir tekerlemeyi ya da sayışmacayı, onu ne zaman ve nasıl söylediğinizi anlatarak sürdürünüz. E-postanızı uygun bir ifadeyle sonlandırınız. (18 puan)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Mert ile Elif, 24 Kasım Öğretmenler Günü için sınıfta bir tebrik kartı hazırlamaktadır.

6.1. Görseldeki hazırlıkla ilgili, virgülün aşağıda verilen görevlerine uygun birer cümle yazınız. (12 puan)

a) Sıralı cümleleri ayırma
b) Tırnak içinde olmayan alıntı cümlesini belirtme
c) Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul veya teşvik bildiren kelimeyi ayırma

6.2. Görseldeki hazırlıkla ilgili, aşağıda istenen yazım kurallarına uygun birer cümle yazınız. (8 puan)

a) Ayrı yazılan "de/da" bağlacının kullanıldığı bir cümle
b) Bitişik yazılan "-de/-da, -te/-ta" ekinin kullanıldığı bir cümle
c) Ayrı yazılan "ki" bağlacının kullanıldığı bir cümle
ç) Soru eki "mi"nin kullanıldığı bir cümle

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme
2	T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme
3	T.O.6.21. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme; KB2.5. Sınıflandırma
4	T.O.6.21. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme
5	T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme	TAB4. Yazma; KB2.17. Değerlendirme
6	T.Y.6.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme	TAB4. Yazma; KB2.17. Değerlendirme

PUANLAMA TABLOSU						
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**TOPLAM**
15	*15*	*15*	*15*	*20*	*20*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 4** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 6. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

- 1.1 **(5 puan)**: Bir okulda Türk Dil Bayramı için hazırlanan "Kelime Hazinesi" sergisi ya da öğrencilerin az kullanılan kelimeleri toplayarak hazırladığı sergi konusunu belirten cevaplar 5 puan alır. Yalnızca "Türk Dil Bayramı" ya da yalnızca "kelimeler" gibi konunun bir parçasını yazan cevaplara 2 puan verilir.
- 1.2 **(6 puan)**: Her doğru satır 2 puandır. Sergiyi 6-A sınıfı öğrencileri (Türkçe öğretmenleri Selma Hanım'ın rehberliğinde) hazırladı **(2 puan)**. Sergi okul kütüphanesinde açıldı **(2 puan)**. Sergi 26 Eylül Türk Dil Bayramı nedeniyle düzenlendi **(2 puan)**. Yalnızca "Selma Hanım" yazan cevaba ilk satır için 1 puan verilir.
- 1.3 **(4 puan)**: Öğrencilerin bir hafta boyunca aile büyüklerinden duydukları, günümüzde az kullanılan kelimeleri topladıklarını yazma 4 puan. Kelimelerin aile büyüklerinden toplandığını belirtip "az kullanılan" ya da "bir hafta boyunca" bilgilerinden hiçbirine yer vermeyen cevaplara 2 puan verilir.

Örnek doğru cevap:

1.1. Metnin konusu, bir okulda 26 Eylül Türk Dil Bayramı için hazırlanan "Kelime Hazinesi" sergisidir.

1.2. Sergiyi 6-A sınıfı öğrencileri hazırladı. Sergi okul kütüphanesinde açıldı. Sergi 26 Eylül Türk Dil Bayramı nedeniyle düzenlendi.

1.3. Öğrenciler bir hafta boyunca aile büyüklerinden duydukları ama günümüzde az kullanılan kelimeleri topladı.

Yanlış cevap: Konuyu "kuşluk kelimesinin anlamı", "Defne ve dedesi" gibi metnin yalnızca bir ayrıntısıyla açıklamak; sergiyi "6-A sınıfının öğretmeni tek başına hazırladı" ya da serginin "sınıfta, okul bahçesinde" açıldığını yazmak; kelimelerin "sözlükten, genel ağdan" toplandığını söylemek metinle uyuşmadığı için puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

- 2.1 **(5 puan)**: Geleneksel Türk gölge oyunu Karagöz'ün (tasvirlerinin, oynatılışının) tanıtılması ya da "Karagöz gölge oyunu ve özellikleri" anlamına gelen cevaplar 5 puan alır. Yalnızca "tasvirler" ya da yalnızca "UNESCO" gibi bir ayrıntıyı konu olarak yazan cevaplara 1 puan verilir.
- 2.2 **(5 puan)**: Tasvirlerin genellikle deve derisinden kesildiğini **(2 puan)**, derinin ışık geçirecek kadar inceltildiğini **(2 puan)** ve kök boyalarla renklendirildiğini **(1 puan)** yazma.
- 2.3 **(5 puan)**: Tasvirleri onlara takılan çubuklarla hareket ettirmek **(3 puan)**; bütün karakterleri kendi sesiyle konuşturmak **(2 puan)**.

Örnek doğru cevap:

2.1. Metnin konusu, geleneksel Türk gölge oyunu Karagöz ve bu oyunun nasıl oynatıldığıdır.

2.2. Tasvirler genellikle deve derisinden kesilir. Deri, ışık geçirecek kadar inceltilir ve kök boyalarla renklendirilir.

2.3. Hayalî, tasvirleri onlara takılan çubuklarla hareket ettirir. Ayrıca oyundaki bütün karakterleri kendi sesiyle konuşturur.

Yanlış cevap: Konuyu "UNESCO listesi", "kök boyalar" gibi tek bir ayrıntıyla açıklamak; tasvirlerin "kâğıttan, tahtadan" yapıldığını ya da "kalın deriden" hazırlandığını yazmak; hayalînin görevini "perdeyi boyamak, seyirciyi karşılamak" diye açıklamak metinle uyuşmadığı için puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

- 3.1 **(6 puan)**: Her deyim 3 puandır: deyimi doğru bulma 1 puan, metindeki anlamını yazma 2 puan. Metinde üç deyim vardır; herhangi ikisi tam puan alır. "Gözlerine inanamamak": hiç beklenmeyen bir şeyi görünce çok şaşırmak (TDK: "hiç umulmayan, hiç beklenmeyen bir şeyin görülmesi karşısında şaşırmak"). "Kolları sıvamak": bir işe istekle, güçlü bir biçimde başlamaya hazırlanmak, işe girişmek (TDK: "bir iş yapmaya güçlü bir biçimde, istekle hazırlanmak"). "Keyfi kaçmak": neşesi kalmamak, canı sıkılmak (TDK: "neşesi kalmamak").
- 3.2 **(4 puan)**: Her doğru hücre 1 puandır. neşe: eş ya da yakın anlamlısı sevinç, keyif, mutluluk, şenlik; zıt anlamlısı keder, hüzün, üzüntü, tasa. güzel: eş ya da yakın anlamlısı hoş, şirin, alımlı, göz alıcı; zıt anlamlısı çirkin.
- 3.3 **(5 puan)**: İkilemeyi ("tek tek") bulma 2 puan; ikilemeyi anlamına uygun, metindekinden farklı, anlamlı bir cümlede kullanma 3 puan.

Örnek doğru cevap:

3.1. "Gözlerimize inanamadık" (gözlerine inanamamak): Beklemedikleri bir durumu görünce çok şaşırdılar. "Kolları sıvadık" (kolları sıvamak): Hemen istekle işe başladılar.

3.2. neşe: sevinç / keder. güzel: hoş / çirkin.

3.3. İkileme: "tek tek". Cümle: Öğretmenimiz sınav kâğıtlarını tek tek dağıttı.

Yanlış cevap: 3.1'de deyim olmayan söz gruplarını ("açık kalan pencere", "akşama doğru") deyim olarak yazmak ya da deyime metinle uyuşmayan anlam vermek (ör. kolları sıvamak için "gömleğin kollarını katlamak") puan almaz. 3.2'de "neşe" için "eğlenceli", "güzel" için "çok güzel" gibi eş ya da zıt anlamlı olmayan kelimeler yanlış kabul edilir. 3.3'te ikileme yerine "Birlikten kuvvet doğar." sözünü yazmak ya da "tek tek" ikilemesini metindeki cümlenin aynısıyla kullanmak puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

- 4.1 **(9 puan)**: Her doğru anlam 3 puandır. (1) Köprünün kemerlerinden her birinin altındaki açıklık, boşluk (TDK, "göz" maddesi: "Delik, boşluk"; örnek: "Köprünün gözleri…"). "Kemer" yazan cevap da doğru kabul edilir. (2) Çekmece (TDK, "göz" maddesi: "çekmece"; örnek: "Masanın gözleri."). (3) Kaynak; suyun yerden çıktığı yer (TDK, "göz" maddesi: "kaynak"). (2) için "bölme, raf" yazan cevaba 2 puan verilir.
- 4.2 **(3 puan)**: Deyimi ("göz kulak olmak") bulma 1 puan; anlamını yazma 2 puan: gözetmek, korumak, bakmak (TDK: "gözetmek, korumak, bakmak").
- 4.3 **(3 puan)**: "Göz" kelimesinin görme organı anlamında kullanıldığı anlamlı ve kurallı bir cümle 3 puan.

Örnek doğru cevap:

4.1. (1) Köprünün kemerlerinin altındaki açıklık, boşluk. (2) Çekmece. (3) Suyun yerden çıktığı yer, kaynak.

4.2. Deyim: "göz kulak olmak". Anlamı: Bir şeyi ya da birini gözetmek, korumak.

4.3. Kardeşimin gözleri annemin gözleri gibi ela renklidir.

Yanlış cevap: 4.1'de "göz" kelimesine her üç kullanımda da "görme organı" anlamını vermek ya da (1) için "köprünün ayağı", (3) için "su birikintisi, göl" gibi metinle uyuşmayan anlamlar yazmak puan almaz. 4.2'de deyim yerine "şırıl şırıl" ikilemesini yazmak; 4.3'te "göz" kelimesini "çekmece, kaynak" gibi başka bir anlamda kullanmak yanlış kabul edilir. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru cevap:

- 5.1 **(2 puan)**: E-postanın içeriğini kısaca bildiren konu satırı (ör. "Sana bir sayışmaca gönderiyorum", "Türkiye'den tekerlemeler") 2 puan. Konu satırı yalnızca selam içeriyorsa (ör. "Merhaba") ya da içerikle ilgisizse puan verilmez.
- 5.2 **(18 puan)** aşağıdaki ölçütlere göre puanlanır. Yazım ve noktalama yanlışları anlamı bozmadıkça bu soruda puan kırma nedeni değildir.

Ölçüt	Puan	Açıklama
Selam ve hitap	3	"Merhaba sevgili Aysel," gibi selam ve hitap birlikte **(3 puan)**; yalnızca biri **(1 puan)**.
Başlatma	3	E-postaya teşekkür etme, hâl hatır sorma ya da kendini kısaca tanıtma gibi konuya giriş cümleleri.
Sürdürme: örnek	3	Bir tekerleme ya da sayışmaca örneği (tamamı ya da ilk dizeleri) verilmiş.
Sürdürme: ne zaman, nasıl	3	Tekerlemenin ya da sayışmacanın ne zaman ve nasıl söylendiği açıklanmış (ör. oyunda ebe seçerken, herkes sırayla parmakla gösterilerek) **(3 puan)**; yalnızca biri açıklanmış **(2 puan)**.
Sonlandırma	3	İyi dilek, cevap bekleme ya da vedalaşma ifadesi ve ad (ör. "Görüşmek dileğiyle, sevgiyle …") **(3 puan)**; yalnızca ad yazılmış **(1 puan)**.
Hedef kitleye uygun dil	3	Yaşıt bir arkadaşa uygun samimi ve saygılı dil; en az altı anlamlı cümle **(3 puan)**; altıdan az cümle ya da yer yer uygun olmayan dil **(1 puan)**.

Örnek doğru cevap:

5.1. Konu: Sana bir sayışmaca gönderiyorum

5.2. Merhaba sevgili Aysel,
E-postan için çok teşekkür ederim, seni tanıdığıma çok sevindim. Ben de sana Türkiye'de çocukların çok sevdiği bir sayışmacayı anlatmak istiyorum. Biz saklambaç ya da kovalamaca oynamadan önce ebeyi seçmek için daire şeklinde dururuz. Birimiz herkesi sırayla parmağıyla göstererek "Portakalı soydum, başucuma koydum…" diye başlayan sayışmacayı söyler. Sayışmacanın son kelimesi kime denk gelirse o kişi ebe olur. Ayrıca hızlı söylemeye çalıştığımız tekerlemelerle de çok güleriz. Sen de bana Azerbaycan'daki sayışmacalardan birini yazarsan çok sevinirim. Kendine iyi bak!
Sevgiyle, Zeynep
(Selam ve hitap 3 + Başlatma 3 + Örnek 3 + Ne zaman, nasıl 3 + Sonlandırma 3 + Dil 3 = 18 puan)

Yanlış cevap: 5.1'de "Merhaba", "Cevap" gibi içeriği bildirmeyen konu satırları puan almaz. 5.2'de Aysel'in sorularıyla ilgisi olmayan bir metin yazmak, tekerleme ya da sayışmaca örneği vermemek, selam, hitap ve sonlandırma ifadelerine yer vermemek ya da yaşıt bir arkadaşa uygun olmayan resmî veya kaba bir dil kullanmak ilgili ölçütlerde puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru cevap:

- 6.1 **(12 puan)**: Her cümle 4 puandır: virgülün istenen görevde ve doğru yerde kullanılması 3 puan; cümlenin anlamlı olması ve görseldeki hazırlıkla ilgili olması 1 puan. a) Yüklemleri ayrı iki cümle virgülle ayrılmalıdır. b) Tırnak içine alınmayan alıntı cümlesinden sonra, "dedi, diye sordu" gibi ifadelerden önce virgül konmalıdır. c) "Evet, hayır, peki, tamam, haydi" gibi kelimelerden sonra virgül konmalıdır.
- 6.2 **(8 puan)**: Her cümle 2 puandır: istenen yapının kurala uygun yazılması 1 puan, cümlenin anlamlı ve görseldeki hazırlıkla ilgili olması 1 puan. a) "de/da" bağlacı ayrı yazılmalıdır (ör. "Elif de"). b) Bulunma hâl eki bitişik yazılmalıdır (ör. "sınıfta, masada"). c) "ki" bağlacı ayrı yazılmalıdır (ör. "öyle … ki"). ç) Soru eki "mi" ayrı yazılmalı, kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne uymalıdır (ör. "güzel mi", "hazır mı").

Örnek doğru cevap:

6.1. a) Mert kartın kenarlarını boyadı, Elif çiçekleri yapıştırdı. b) Öğretmenimiz bu kartı çok sevecek, dedi Elif. c) Evet, kartı ders başında öğretmenimize birlikte vereceğiz.

6.2. a) Mert de kartın üzerine bir şiir yazdı. b) Kartı sınıfta, büyük masanın üzerinde hazırladık. c) Kartı öyle güzel süsledik ki herkes çok beğendi. ç) Kartı öğretmenimize teneffüste mi verelim?

Yanlış cevap: 6.1'de virgülü istenen görevden farklı bir görevde kullanmak (ör. sıralı cümleler istenirken yalnızca "Mert, Elif ve ben" gibi bir sıralama yapmak) ya da virgül kullanmamak ilgili cümlede puan almaz. 6.2'de "de" bağlacını bitişik ("Mertde"), bulunma hâl ekini ayrı ("sınıf ta"), "ki" bağlacını bitişik ("süsledikki") ya da "mi" soru ekini bitişik ("güzelmi") yazmak yanlış kabul edilir. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.